

Inkovics Ferenc
Külügyminisztérium
ferenc.inkovics@kum.hu

A KONZULI INFORMÁCIÓS RENDSZER (CIS) ÉS A SCHENGENI INFORMÁCIÓS RENDSZER (SIS) KAPCSOLATA

Absztrakt

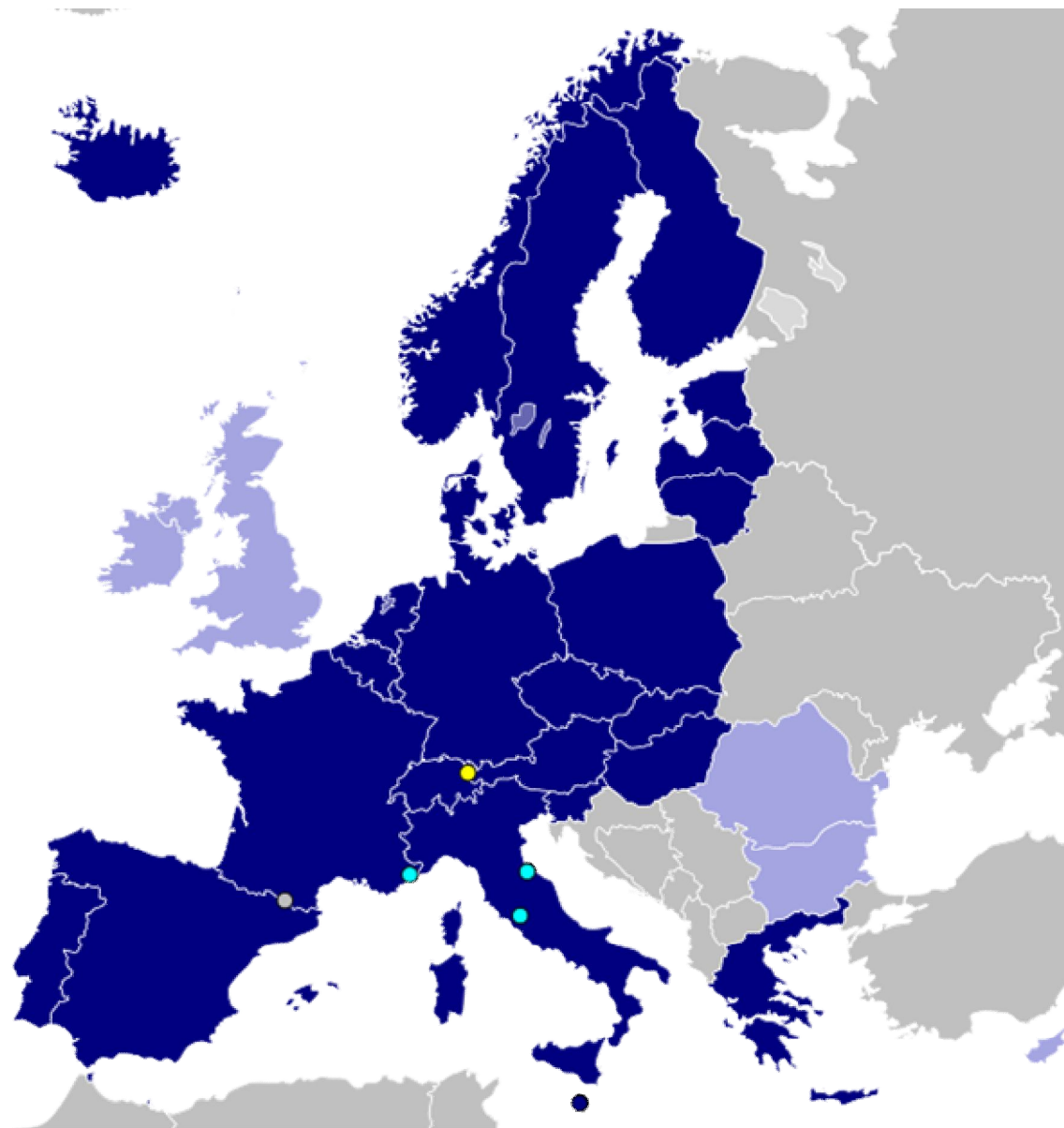
A cikk röviden bemutatja a Schengeni Övezet történetét. Betekintést ad a Schengeni Információs Rendszerbe, és annak várható fejlesztési irányába. Végül felsorolja azokat a feladatokat, kihívásokat, amikkel a Külügyminisztériumnak kellett szembe néznie és megoldania ahhoz, hogy Magyarország a Schengeni Övezet teljes jogú tagjává váljon.

This article briefly introduces the history of the Schengen Area. It gives introspection to the Schengen Information System and the expectable direction of its development. Finally it enumerates the tasks and challenges the Ministry of Foreign Affairs had to face and solve so that Hungary should become a full member of the Schengen Area.

Kulcsszavak: Konzuli Információs rendszer (KIR), Schengen Információs Rendszer ~ **Keywords:** Consular Information System (CIS), Schengen Information System (SIS)

A SCHENGENI EGYEZMÉNY

1985. június 14-én a Luxemburgban található Schengen település adott otthont azon megállapodás aláírásának, mely a résztvevő államok (Belgium, Hollandia, Luxemburg, Német Szövetségi Köztársaság) közötti közös határokon gyakorolt ellenőrzés fokozatos megszüntetéséről szólt. A schengeni végrehajtási egyezmény e megállapodást bővíti ki. Míg a schengeni megállapodás még csak egyszerűsítette a belső határokon az átlépés formáságait, addig a végrehajtási egyezmény már megszüntette a belső határokon való személyforgalom ellenőrzését, ugyanakkor megerősítette a külső határokon való ellenőrzést. A schengeni egyezmény és az 1990. június 19-én kötött schengeni megállapodás teljes mértékben 1995-től lett alkalmazva. Ma a schengeni övezetnek 22 EU-s és 3 nem EU-s ország (Izland, Norvégia és Svájc) a tagja. Bulgária, Ciprus, Egyesült Királyság, Írország és Románia nem tagja az övezetnek, ezért ezekbe az EU-s országokba történő ki és beutazás esetén továbbra is van határellenőrzés.

1. kép. A schengeni övezet

(a schengeni egyezményt alkalmazó országok sötétkéssel, a nem alkalmazó EU-s országok világoskéssel és az egyéb országok szürkével vannak jelölve) [1]

A schengeni egyezmény tagországai a célból, hogy csökkentsék a belső határokon való személyforgalom-ellenőrzés eltörlés okozta biztonsági kockázat növekedést, kidolgoztak egy intézkedési rendszert. E rendszer néhány főbb intézkedése:

- a vízumkiadás szabályozásának egységesítése,
- a kiutasítás és közös visszatérési műveletek egységes alkalmazása,
- a schengeni információs rendszer bevezetése,
- a repülőtereken és a kikötőkben, ahol lehetséges a schengeni térségben utazókat szét kell választani a nem schengeni tagországból érkező (illetve oda tartó) utazóktól,
- fokozott rendőri együttműködés – beleértve a határon átnyúló felügyeletet és a bűnüldözést is.

A schengeni joganyagot (a schengeni *acquis*¹) a tagállamok folyamatosan fejlesztik. Ennek következménye az is, hogy teljes jogú schengeni tag akkor lehet egy ország, ha csatlakozik az egyezményhez, jogharmonizációt hajt végre a schengeni normáknak megfelelően, a schengeni értékelő ellenőrzés szerint felkészült és az Európai Tanács egyhangú határozatot hozott az érintett állam schengeni övezeti tagságáról. A schengeni *acquis* átvétele a Magyar Köztársaság számára is kötelező volt 2004-ben. A schengeni *acquis* átvétele azt jelentette, hogy a csatlakozást megelőző 6 hónappal legkésőbb fel kellett mondani azon nemzetközi szerződéseinket, melyek ütköztek a schengeni *acquis*ba. Így került felmondásra többek között a magyar-ukrán és magyar-szerb kishatárforgalmi megállapodás is. Magyarország 2007 végére teremtette meg a schengeni térséghez való csatlakozás technikai és intézményi feltételeit, és 2007. december 21-én lett schengeni övezet teljes jogú tagja.

A Schengeni Információs Rendszer (SIS)

A SIS a Schengeni Információs Rendszer angol megfelelőjének rövidítése. A SIS egy olyan rendszer, amit a külső határellenőrzés megerősítésére hoztak létre a Schengeni Egyezmény részes államai. A SIS rendőri, határellenőrzési, idegenrendészeti, vízumkiadó, vámügyi és igazságszolgáltatási szervek közötti információs rendszer, melynek központja Strasbourgban van, és a tagállamok közötti adatcserét szolgálja, illetve segíti. A SIS az alábbi szervekkel tartja a kapcsolatot Magyarországon:

1. bűnüldöző szervek (Rendőrség, Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat, stb.)
2. idegenrendészeti hatóságok (Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Rendőrség, stb.)
3. a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi szerv
4. központi útiokmány-nyilvántartó szerv
5. központi közúti közlekedés nyilvántartó szerv.

A SIS-nek alapvetően két fő eleme van: a központi műszaki háttéregység és a nemzeti alrendszer, melyből minden tagországban (SIS résztvevőnél) van 1-1 példány. A központi műszaki egység gondoskodik arról, hogy valamennyi nemzeti alrendszer naprakész legyen, vagyis ha valamelyik nemzeti alrendszerben adataiban történik változás (új adat, adattörlés vagy adatmódosítás) akkor az átvezetésre kerüljön a többi alrendszerben is.

A SIS felállításának egyik célja az volt, hogy a betáplált információkkal segítsen a közrendet és a közbiztonságot fenntartani. A másik cél pedig, hogy szükség volt egy olyan információs rendszer bevezetésére, ami a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezés alkalmazását segíti elő.

A jelenlegi schengeni rendszer adatbázisa a következőket tartalmazza:

1. azoknak a külföldieknek az adatait, akiknek a belépését a schengeni területre meg kell tagadni,
2. a kiadatási letartóztatás végett körözött személyek nevét és adatait,
3. az eltűnt személyek nevét és adatait,
4. a védelmük érdekében biztonságba helyezendő (pl. elsőkött kiskorú) személyek nevét és adatait,
5. büntetőeljárások gyanúsítottjainak és tanúinak nevét és adatait,
6. mindazok nevét és adatait, akiknek ítéletet, vagy az ítélet letöltésére felszólító behívót kell kézbesíteni,
7. a titkos megfigyelés vagy specifikus ellenőrzés céltárgyainak minősülő személyek és tárgyak nevét és adatait,

---

1 a Schengeni Egyezmények továbbá az azok alapján létrejövő jogszabályok összessége

8. büntetőeljárásban lefoglalás végett vagy bizonyítékként keresett tárgyak adatait, mint amilyenek a gépjárművek, lőfegyverek, kitöltetlen okmányok, lopott személyi okmányok vagy feljegyzett sorszámú bakjegyek. [2]

A SIS I rendszer már a '90-es években kapacitás problémákkal küszködött, ezért a 2004-ben csatlakozott új tagállamok, köztük Magyarország is, terv szerint 2006-ban a SIS II rendszerhez csatlakoztak volna. Azonban a SIS II adatbázis bevezetése olyan mértékben késett, hogy évekkal toltta volna odébb az új tagállamok schengeni csatlakozását. A SIS II bevezetése továbbra is elsőbbséget élvez, azonban belső határokon való ellenőrzések mielőbbi megszűnése is prioritást élvezett, ezért a Tanács portugál javaslatra jóváhagyta, hogy az új tagállamokra is terjesszék ki a SIS 1+ rendszert (A SIS 1+ rendszert a SIS I '90-es évekbeli kapacitásproblémáinak kezelésére fejlesztették ki, hogy az akkor csatlakozó tagállamokban is be lehessen vezetni). Ez a portugál javaslat a SISone4All nevet kapta.

Tervek szerint a SIS II bevezetése idén várható – sajnos úgy tűnik újabb csúszások lesznek –, melyhez már az Egyesült Királyság, Írország, Románia és Bulgária is csatlakozni fog. A SIS II rendszer több újítást is fog hozni. Többek között az adatbázist kibővíti, kiegészíti biometrikus adatokkal (ujjlenyomatokat és arcképeket) is, és az egyes adatok között relációkat is be lehet majd állítani. A rendszerfinanszírozási modell is átalakul. Míg jelenleg minden tagállam hozzájárul központi egység és hálózat üzemeltetéséhez, addig a SIS II-nél ez már az EU általános költségvetését fogja terhelni.

A Külügyminisztérium schengeni felkészülése

Magyarország teljes jogú schengeni tagságra való felkészülése során egy „Schengeni akcióterv” került kialakításra. Ebben a kormány konkrét feladatokat és határidőket szabott meg az illetékes tárcák részére a schengeni követelmények teljesítésére. Az előírt feladatok közül több jelentős anyagi ráfordítást igényelt. Az ország a felkészüléshez nem csak saját forrásait használta fel, hanem többek között igénybe vett támogatást a Phare programok keretében, és bilaterális tagállami segítségnyújtás keretében pénzügyi és szakértői tanácsadást is kapott.

A Külügyminisztériumnak a schengeni csatlakozáshoz az alábbi főbb feladatokat kellett teljesíteni:

- a vonatkozó jogszabályok és nemzetközi szerződések módosítása, illetve közreműködés azok előkészítésében, valamint új jogszabályok megalkotása
- a konzuli hálózat fejlesztése:
  - a konzulátusok informatikai infrastruktúrájának fejlesztése (beszerzés, kiszállítás, rendszerbe állítás, beüzemelés),
  - a konzuli helységek és ügyfélvárók fizikai és elektronikai védelmének schengeni normák szerinti átalakítása, ezáltal a biztonság fokozása
  - a CIS schengeni követelmények szerinti átalakítása,
- a CIS és az informatikai infrastruktúra telepítőinek és üzemeltetőinek képzése,
- a konzulátus munkatársainak oktatása, képzése a schengeni vízumkiadásról beleértve az új CIS és az informatikai infrastruktúra és felhasználói oldalát is.
- a külképviseleteken történő vízumkiadás feltételeinek, illetve a vízumkérelmezők ellenőrzési feltételeinek „schengen-konform” megteremtése
- a szakkonzuli hálózat bővítése migrációs szakmai háttérrel rendelkező konzulokkal [3][4]

A Külügyminisztérium munkatársai a vonatkozó jogszabályok módosításához szükséges előterjesztéseket benyújtották, és lefolytatták azokat a nemzetközi tárgyalásokat, melyek azt eredményezték, hogy a bilaterális alapon kötött vízum és teljes körű illetve részleges vízumkönnyítési megállapodásaink összhangba kerüljenek a schengeni tagságunkból

következő kötelezettséginkkel. A kormány illetve a Parlament által elfogadott jogszabályi változások jelentősen befolyásolták a CIS módosítását és egyes változatok bevezetésének ütemezését is.

A schengeni követelmények teljesítéséhez a vízumkiadásra és egyéb konzuli tevékenységre itthon és külföldön használt informatikai infrastruktúra fejlesztését, alapvetően a schengeni övezethez való csatlakozás követelményeinek való megfelelés, és az eszközpark elavultsága indokolta. Ennek keretében a teljes konzuli informatikai infrastruktúra lecserélésre került. A schengeni vízumkiadás előfeltétele volt, hogy a tagállamok hozzáférjenek a SIS-hez. A Külügyminisztérium nem rendelkezik közvetlen SIS hozzáféréssel, hanem a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalon keresztül kapcsolódik a nemzeti vízumrendszerhez. Röviden az alábbi főbb módosításokat kellett a CIS-ben végrehajtani:

- A konzulátus-KüM-BÁH-KüM-konzulátus kérdés-válasz „útvonalat” át kellett alakítani a schengeni normáknak megfelelően,
- a konzulátusokon tudni kell kezelni a SIS rendszerből érkező válaszokat,
- az üzemben lévő szoftver tovább kellett fejleszteni többek között az adatbázis alapadatainak kibővítésével

A teljes jogú tagság előfeltételeinek teljesítéshez nem csak a CIS-t, hanem a BÁH rendszerét is módosítani kellett.

A konzuli/vízumkiadó tevékenységet támogató informatikai rendszer (CIS) működéséhez szükség volt a számítástechnika korszerűsítésére, megbízhatóságának és rendelkezésre állási képességének növelésére. Az eszközök többsége 2003 előtt került beszerzésre és a külképviseletek jelentős részén munkaállomás kategóriájú számítógépek láttak el szerver funkciókat. Ez az elavult infrastruktúra, mely rendkívül heterogén összetételű volt, nem tudott eleget tenni a schengeni követelményeknek mivel azok kielégítéséhez nem felelt meg műszaki színvonalában és megbízhatóságban. Szükség esetén sor került a kommunikációs vonalak lecserélésére is. Azokban a fogadó államokban, ahol a földi, vezetékes szolgáltatások minősége és/vagy rendelkezésre állása nem volt megfelelő szintű műholdas adatkapcsolat lett kialakítva a központ és a nagykövetség/főkonzulátus között. Új vízumnyomtatók és a biometrikus útlevelek² adatainak beolvasására képes útlevel olvasók kerültek beszerzésre és telepítve. A külképviseleti infrastruktúra mellett a központi eszközpark is megújult. Egy nagyteljesítményű, korszerű és magas rendelkezésre állást biztosító megoldás lett kialakítva. Az CIS új változatainak teszteléséhez pedig egy az éles rendszerrel megegyező fejlesztő- és tesztrendszer (szerverpark + külképviseleti mintarendszer) is ki lett alakítva. Felszereltek egy 12 fő befogadására alkalmas oktatótermet is ahol a konzulok, konzuli ügyintézők, és a rendszergazdák képzésére van lehetőség. A fenti informatikai és műszaki fejlesztések a schengeni csatlakozásunk időpontjára egy megbízható, korszerű, homogén hardver és szoftver rendszert alakítottak ki, mely megfelelt a kihívásoknak és elődjével ellentétben ezt már hatékonyabban, magas rendelkezésre állási mutatóval és jóval gazdaságosabban lehetett üzemeltetni.

---

²A biometrikus útlevel egy olyan speciális útlevel, amelyben egy elektronikus csip tartalmazza az okmány tulajdonosának fotóját, nevét, születési idejét és egyéb ismertetőjegyet, akár íriszmintáját is.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] WikiMedia: [Schengeni egyezmény térkép](#)
- [2] EUvonal – EU Tájékoztató szolgálat, Kérdések és válaszok: Mi az a Schengeni Információs Rendszer?
http://www.eu2004.hu/index.php?op=kerdesvalasz_reszletes&kerdes_valasz_id=146
- [3] 2328/2004 (XII. 21.) Korm. határozat a schengeni vívmányok átvételéről szóló akciótervről
- [4] 2328/2004 (XII. 21.) Korm. határozat a teljes jogú schengeni tagságig hátralevő feladatokról